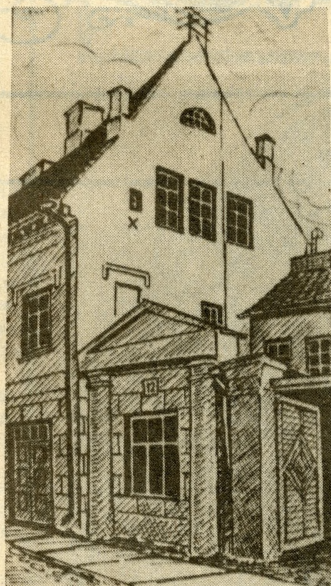

Esimene üleskutse tööks Aleksandrikooli heaks

Meile on, peame jälle ütlema, ülemaid koolisid tarvis, kus Eestikeelt ja Eestikeeli õpetatakse. Mis maksab kõik edasipüüdmine muidu, kui mitte koolisid loomulikul viisil kõrgema ja ülema korra päälle ei seata. Pääle üldlause edasipüüdmise soovime meie Eestirahvale enam õigusi ja osavõtmist mitmest asjast, kihelkondade olemises, kokkutulemistes oma maa asjade pärast j. n. e. Aga ärgem unustagem ära, et õigused ja osavõtmine üksi nende kätte usutud võivad saada, kes midagi ja nimelt häste oskavad ja kõigiti mehed on. On niisugused mehed puudumas, siis võib õigusega ütelda: «Kes annab hullu kätte pilli, hull ajab pilli lõhki.» Sellepärast, tahame meie seda vana sõna eneste kõhta võimatumaks teha, siis muretsagem, et meile mehi saab, kes esiti midagi oskavad ja kaaluvad, tõiseks Eestlased on keele ja meele poolest. Aga kõik muretsamine saab asjata olema, kui meile mitte kõrgemaid Eesti koolisid ei saa. Üksi sääl võivad nemad kasvada.

läbi saab Eesti kirja vara kasvama ja igapidi täielisemaks minema. Sest kõigest saab rahvale oma iseäraline suur tulu tulema.

Katsugu meie asja kust külastest tahes, meie ei või teisiti

□ Linna tütarlastegümnaasiumi maja edelapoolne villukülg. Siin elas J. Hurt 1855—1859 kevadeni. X H. toa aken Karlova ja Riia tänava nurgal, sama maja alumisel korrusel (sissekäik nurgalt, kus nüüd on aken), on J. Hurt elanud 1871. ja 1872. a.

tunnistada: Kes Eestirahvale tõsiselt ja loomulikul edasisaamist ja õitsemist igapidi soovib, peab temale ülemaid koolisid Eesti õpetuskeelele soovima. Aleksandri-kool tahab esimeste niisugune olla. Iga alust on raske, ja raskus ei saa ka Aleksandri-kooli asutamisel tundmata jääma. Aga et Jumal ühtki hääd ettevõtmist õnnistamata ei jäta, kui aga inimesed oma kohusid täidavad, siis hakkame julguse ja kindlaste päälle. Meie palume kõiki Eestlasi ja Eestirahva sõpru igal pool, Aleksandri-kooli asutamisest sõna ja teuga osa võtta.

/— — —/

Pangem siis, armsad Eesti vennad, kõik ühtlasi oma nõuud kokku, olgu nemad suured või pisukesed, ja ehitagem ühel meelele ja ühendatud jõuga Aleksandri-kooli. Mida enam jõudu kokku tuleb, seda kaunim ja täielisem saab ehitus olema. Ärgem laskem enast eksitada ei paremalt ega pahemalt poolt, asi ise tunnistab omast tulust ja tarvitusest. Veel vähem tohib meid see osavõtmisest tagasi hoida, et mõnele kool ligemale, mõnele kaugemale saab. Ühe kaugel ei või ta kõigest ommeti ialgi olla, aga selle eest saab muretsutama, et ta võimalikult kättesaadav igale poole on.

«Jakob Hurda kõned»
Eesti Kirjanduse Selts 1939